Akademie věd
České republiky

Kancelář AV ČR

Povinný subjekt:

Akademie věd České republiky

IČO: 60165171

Adresa:
Národní 1009/3
110 00 Praha 1

Datová schránka: fr6adt5

Žadatel:

[redacted]

Datum narození: [redacted]

[redacted]

Datová schránka: [redacted]

Vyřizuje: [redacted]

Správní odbor

Kancelář Akademie věd ČR

Čj.: AVCR-S 1039/2024 SPO - 2

Praha 3. 1. 2025

Doručeno datovou schránkou

Vyrozumění o poskytnutí informací

Akademie věd České republiky se sídlem Národní 1009/3, 110 00 Praha 1, IČO 60165171 (dále jen „Akademie věd ČR" nebo „povinný subjekt") obdržela dne 20. 2. 2024 datovou schránkou žádost žadatele, kterou žadatel [redacted] (dále jen „žadatel"), požádal povinný subjekt o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.").

Konkrétně žadatel požádal o poskytnutí kopie dopisu, který zaslala předsedkyně AV ČR ministru kultury ČR ve věci návrhu na vyhlášení krajinné památkové zóny na území staré Karviné.

Povinný subjekt posoudil výše uvedenou žádost a v zákonné lhůtě dle zákona č. 106/1999 Sb., rozhodl takto:

Požadované informace **p o s k y t u j e.**

S pozdravem

Mgr. Martina Svobodová

Digitálně podepsal Mgr. Martina Svobodová
Datum: 2025.01.03 12:48:45 +01'00'

Mgr. Martina Svobodová

ředitelka Správního odboru Kanceláře AV ČR

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb. neshledal povinný subjekt důvody k odepření žádosti a žadatele vyrozuměl, jak je uvedeno výše.

Přílohy: kopie dopisu ze dne 3. 12. 2024

Akademie věd
České republiky

prof. RNDr. Eva Zažímalová, CSc.
předsedkyně

Praha 3. prosince 2024
Č. j.: AVCR 7548/2024 P

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás ve věci **zachování jádra Staré Karviné, které je akutně ohroženo plánem na výstavbu průmyslové zóny.** Na základě usnesení Akademické rady ze dne 26. listopadu 2024 proto **Akademie věd České republiky (AV ČR) velmi silně podporuje návrh na prohlášení území staré Karviné za krajinnou památkovou zónu**, který byl předaný dne 13. 11. 2024 na Vaše ministerstvo spolkem Stará Karviná, z. s., Pivovarská 2/1, 733 01 Karviná-Fryštát (příloha).

Původní Karviná zažila největší rozmach za první republiky a po roce 1948 byla obětována komunistickým režimem kvůli těžbě černého uhlí. V následujících letech se muselo 22 000 obyvatel města kvůli těžbě postupně nedobrovolně vystěhovat do nově vzniklých socialistických sídlišť. Lidé ztratili nejen rodný dům, krajinu, kořeny, ale také společenské, komunitní a nezřídka i rodinné vazby. Podobně arogantním způsobem byli postiženi také obyvatelé okolních měst. Bez jakékoli nadsázky se jedná o jeden z největších komunistických zločinů v Československu.

Prostor historického centra staré Karviné, tedy plochy přilehlé ke kostelu sv. Petra z Alkantary, byl za vynaložení velikých částek z veřejných peněz v minulých letech kvalitně zrekultivován. V posledních letech je vyhledávaným turistickým cílem a významnou měrou přispívá ke zlepšení mediálního obrazu tohoto kraje. Za ještě významnější lze považovat přínos sociální: tento prostor se stává symbolem navracení identity tohoto regionu a jeho obyvatel.

Proti všem těmto jednoznačně pozitivním trendům jde současný záměr použít toto zrekultivované, přírodně, historicky i kulturně nesmírně cenné území k výstavbě průmyslových hal. Podle našeho názoru by se de facto jednalo o dokonání devastace, která započala v roce 1948. Znamenalo by to definitivní zmaření probíhajícího procesu navracení identity i možností dalšího rozvoje.

Navrhované **prohlášení této oblasti za krajinnou památkovou zónu umožňuje** zachovat veškeré hodnoty, jak byly definovány v Pasportu památkových hodnot vydaném Národním památkovým ústavem a v celé řadě dalších stanovisek odborných institucí.

Další důvody pro ochranu této oblasti jsou:

- Jde o místo s mimořádnými charakteristikami historické paměti, které jsou zde dochovány v „archeologizované“ podobě. Pan ředitel NPÚ ÚOP Ostrava Dr. M. Ze-

Národní 3
117 20 Praha 1

tel.: 224 229 610
e-mail: predsedkyne@kav.cas.cz
www.avcr.cz

zula pečlivě celý stav plochy Staré Karviné zdokumentoval a obeznámil s ním Archeologickou evaluační komisi. Prostor Staré Karviné je vlastně archeologickou „konzervou“ éry uhlí, která region proměnila z malých vesnic v industriální střed „našeho světa“, aby pak v posledních letech ustoupila či postupně zmizela. Na smysluplnosti zachování jádra Staré Karviné se shodli i členové pracovní skupiny NPÚ a obou Archeologických ústavů AV ČR, která zasedala v říjnu t.r.

- Rozsáhlé pozemky v této oblasti nabyl v rámci privatizace OKD Zdeněk Bakala, přičemž jejich hodnota byla oceněna na 0 Kč (sic!). Vzhledem k dalším okolnostem tohoto procesu je nanejvýš pravděpodobné, že stavba na tomto historicky cenném prostoru vyvolá velkou vlnu **společenské nevole**.

- Na území určeném k zástavbě halami byl za 2. světové války **nacistický tábor** pro válečné zajatce. **V zemi** jsou zde **dochovány relikty táborů nuceně nasazených a válečných zajatců včetně židovského obyvatelstva**. Z vyjádření svědků vyplývá odůvodněný předpoklad, že v tomto prostoru byli **mrtví vězni také pohřbíváni a jejich těla jsou stále v zemi.** Doposud zde nebyl proveden žádný archeologický průzkum, který by toto potvrdil a zdokumentoval, nebo vyvrátil.

- Předmětné území představuje největší zelenou a částečně zalesněnou plochu na Karvinsku. Její zničení by znamenalo pro region nenahraditelnou škodu a výrazné **zhoršení životního prostředí,** stále nesoucího dopady předchozích dekád.

- Pro vybudování průmyslové zóny jsou v katastru Karviné k dispozici **jiné, vhodnější plochy** se stejnou rozlohou a dopravní dostupností.

- Reálná zářijová míra **nezaměstnanosti** v Karviné je po odečtení zkreslujících skupin 3,1 %, tedy **pod celostátním průměrem.** Stavět průmyslovou zónu ve stávající nejistotě, jestli (ne)nabídne většinově nekvalifikovanou práci pro 4 500 lidí, by znamenalo riskovat další vlnu ekonomické migrace, se kterou má tento region opakovanou negativní zkušenost. To se už teď promítá do silně odmítavých postojů veřejnosti.

- Zaměstnavatelé v Moravskoslezském kraji si dlouhodobě stěžují na **trvalý nedostatek pracovních sil ve všech typech profesí**, a proto musejí využívat agenturní pracovníky ze zahraničí.

- Zničením tohoto území by se zdevastoval nositel pozitivních společenských jevů z poslední doby, zejména obnovování identity a zdravé vazby na rodný kraj, což jsou základní předpoklady **zastavení masivního odlivu mladých lidí z regionu.**

- Rady expertů z mnoha vědeckých oborů (shrnuty byly například v Pasportu památkových hodnot, který vypracoval Národní památkový ústav) doporučují toto území chránit a zachovat a následně provést **řádný výzkum** (který by plánovaná výstavba definitivně znemožnila).

- Historické centrum Karviné je cílem školních výprav z České republiky a z Polska. Probíhá zde praktická **multioborová výuka** (historie, literatura, politologie, zeměpis, ekologie, biologie, geografie atd.). Zastavěním tohoto území by se tato „open-air“ učebna zničila.

- **V bezprostřední blízkosti leží tři památkově chráněné objekty**: bývalý důl Barbora, bývalý důl Gabriela a kostel sv. Petra z Alkantary, u kterého byla v roce 2022 podána žádost o prohlášení za národní kulturní památku.

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., i Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., jsou v této věci samozřejmě připraveny okamžitě poskytnout svou součinnost.

Vážený pane ministře, děkuji Vám za zvážení tohoto našeho podnětu i naléhavé žádosti.

Se srdečným pozdravem

[redacted]

Vážený pan
Martin Baxa
ministr
Ministerstvo kultury
Praha

Příloha

Stará Karviná, z.s.
Pivovarská 2/1, 733 01 Karviná-Fryštát

Ministerstvo kultury
Odbor památkové péče
Maltézské náměstí 1
118 01 PRAHA 1

13. 11. 2024, Karviná

Návrh na prohlášení území staré Karviné za krajinnou památkovou zónu

Dobrý den,

jménem spolku Stará Karviná, z.s., si dovolujeme podat podnět k prohlášení území vyznačeného v přiloženém plánu za krajinnou památkovou zónu.

Jedná se o území zaniklého města Karviná, tzv. staré Karviné, které považujeme za jedinečné a velmi hodnotné, na území celé ČR zcela výjimečné. Území je ohroženo plánovanou výstavbou průmyslového charakteru, která by zcela a nenávratně způsobila likvidaci a zánik naprosto unikátního kulturního a historického dědictví.

Intenzivně se zasazujeme o připomínání tohoto území, zkrášlujeme ho, přibližujeme turistům i obyvatelům, a to především proto, aby neupadlo v zapomnění. Jsme nápomocní desítkám tisíc turistů z různých koutů nejen České republiky, kteří toto území neustále objevují a zakouší jeho unikátnost. Vnímáme dluh, který jako společnost máme k tomuto území, které bylo násilně a hrubě poškozeno v minulých časech. Schraňujeme archivní materiál, vstupujeme do diskuzí, udržujeme významná místa v území, vyjadřujeme úctu k pietním místům, mezi která patří například hřbitov, pracovní tábory z 2. sv. války či okolí kostela sv. Petra z Alkantary. Jedná se o natolik historicky a kulturně bohaté území, že jsme přesvědčeni, že si zaslouží ochranu nejen naši, ale také ochranu skutečnou, právně vymezenou.

Z těchto důvodů se na Vás obracíme s žádostí o prověření tohoto území, zda by bylo možné zde prohlásit krajinnou památkovou zónu a místní hodnoty tak do budoucna ochránit pro další generace. Prosíme o bezodkladné vyřízení našeho podnětu.

S pozdravem

Stará Karviná, z.s.
Pivovarská 2/1
733 01 Karviná-Fryštát
IČ: 108 37 027

[redacted]

Mgr. Tereza Ondruszová, Ph.D.
předsedkyně spolku

Přílohy:

č. 1: Plán hranice krajinné památkové zóny

č. 2: Turistická mapa staré Karviné spolku Stará Karviná, z.s.